వంగవాడి దౌర్జన్యం

మా శివానందాన్ని [1] ఎప్పుడూ ఒక విషయం బాధిస్తూ ఉండేది. హిందువులకు విడాకుల చట్టం ఎట్లావస్తుందా, ఎప్పుడు వస్తుందా అనే విషయాలను గురించి కాదు మావాడి బాధ - విడాకులచట్టం ఎట్లాగో అట్లా ఎప్పుడో అప్పుడు వచ్చి తీరుతుందనీ, దాన్ని తీసుకురాగల ధీరులూ, తీసుకురావలిసిన అవసరమూ, దాన్ని వినియోగించుకోగల ఆత్మవికాసమూ హిందువులకు, ముఖ్యంగా ఆంధ్రులకు, జత పడినవనీ మావాడి దృఢనమ్మకం ! అయితే వాడికి తెలిసినంత మట్టుకు ఈ విడాకుల చట్టమనేది ప్రపంచ మందంతటా ఏదో రూపేణా దుర్వినియోగం అవుతున్నదని.

ఇంతకూ ఏ దేశంలోకూడా విడాకుల చట్టం ఆదర్శప్రాయంగా లేదు. మనం ఎవరిని అనుకరించాలి ? (ఎవరినో ఒకర్ని అనుకరించక తప్పేది ఎటూ లేదాయెను!) మనకు అన్నివిధాలా ఇంగ్లండును అనుకరించటం శ్రేయస్కరం కనక దాన్నే అనుకరిద్దామంటే, ఖరీదుకు ఖరీదు అట్లా ఉండగా ఇతరత్రా బోలెడన్ని చిక్కులున్నై, భార్యాభర్తలు కలిసి కాపరం చెయ్యటం లేదన్నా, మాట్లాడుకోటం లేదన్నా కూడా విడాకు లివ్వరు ఇంగ్లీషు దంపతులకు. మగవాడు (లేక ఆడది) భార్య (లేకభర్త) కాని పరస్త్రీ (లేక పురుషుడి) తో సంబంధం కలిగి ఉంటున్నట్టు ప్రబల నిదర్శనాలు చూపబడినా ; లేక భర్త (లేక భార్య) తాగివచ్చి భార్యను (లేక భర్తను) కొట్టినా - ఇదికూడా ఒకటి రెండు సార్లయితే పనికిరాదేమో !—విడాకు లివ్వబడతై, రుసుము చెల్లించిన మీదట. బాగానే ఉంది. ఈ నియమాలు మన దేశస్తులకు ఎట్లా పనికివస్తవా అని మావాడి చింత.

ఆ ఇంగ్లండు దేశస్తులు ఇటువంటి చట్టంతో ఎట్లా నెగ్గుకొస్తున్నారో కాని, అటువంటి నియమాలు పెడితే ఒక్క సంసారం నిలుస్తుందా మనదేశంలో ; మగముండా కొడుకైన తరవాత మడిగట్టుకుని ముక్కుమూసుకుని కూర్చోమంటే కూర్చుంటాడా అని మావాడి అనుమానం. ఎవడైనా అమాయకుడు ఎక్కడైనా పెళ్ళాన్ని కొట్టకుండా ఉంటాడేమో కాని, సామాన్యంగా ఆంధ్రుడికి తెల్లవారి పొద్దుగూకే లోపల ఒకటి రెండు సార్లయినా పెళ్ళానికి దేహశుద్ధి చెయ్యకుండా రోజు గడుస్తుందా ?

---

1. ఈ శివానందం కుటుంబరావు కథల్లో కన్పించే టిపికల్ పాత్ర. పతివ్రతామహిమ, దుర్వ్యసనం (వినోదిని, మార్చి, 1936) కథల్లో కూడా దర్శన మిస్తాడు. సంస్కరణలో పోజురాయుడు.

మా శివానందంలో ఒక పెద్ద సుగుణం ఏమిటంటే, ఇటువంటి సమస్య ఒకటి వాడి బుర్రలో ప్రవేశించినప్పుడు దాన్ని గురించి దీక్షగా ఆలోచించేవాడు. తను ఒక పేరు బడ్డ సంఘసంస్కర్త కూడా నేమో. తనే ఇటువంటి విషయాలను గురించి అయోమయంగా ఉంటే తక్కిన తక్కువవాళ్ళకు వికాసం కలిగేదెట్లా? అందుచేత తను ఏదో నిర్ణయానికి రావటం యావదాంధ్రదేశానికీ కూడా చాలా ఎక్కువ సంగతి అని గ్రహించి, ఆ సమస్యను గురించి తను గట్టిగా ఆలోచించవలసిన బాధ్యత తన మీద—ఆంధ్రులందరిచేతా తనమీద ఉంచబడినట్టు భావించుకుని మరీ ఆలోచించేవాడు.

అనేక పతివ్రతలచే పరిశుద్ధం చేయబడిన ఈ పుణ్యభూమిలో, దాదాపు ప్రతి కులాంగనా కూడా దమయంతీ, సీతా, సావిత్రీ, చంద్రమతీ మొదలైన పుణ్యస్త్రీల ఆదర్శాలనే "ఫాలో" అవుతూ భర్తనే దైవంగా నమ్మి పెళ్ళిఅయిన మరుక్షణం నించీ అనేక నోములూ అవీ చేస్తూ భర్తృచరణ సేవాతత్పరురాలై ఉన్నటువంటి ఈ భారతదేశంలో సంఘ సంస్కరణ యావత్తూ మగవాడికే చెయ్యబడవలసి ఉందని శివానందం నమ్మకం.

కనక రేపు ఆడది మగవాడికి విడాకు లివ్వాలంటే ఇంగ్లండు విడాకుల చట్ట ప్రకారం మగవాడు (1) ఇతరత్రా చరించటం (2) భార్యను కొట్టటం అనేవి ఆధారాలు కావాలి. అవి ఇప్పుడు పరిపాటిగా ఉండటం చేతను, వాటిని ముందు నిర్మూలించి తరవాత విడాకుల చట్టం తీసుకు రావలసి ఉంటుంది. అయితే మగవాడు ఇతరత్రా చరించకుండా చస్తే ఉండడు. అది అంతటా ఉన్నదే. పైగా అది రహస్యంగా ఏడిచే ఏడుపు. దబ్బున రుజువు కావటమూ కష్టమే. పోతే మగముండా కొడుకులు అబలలమీద చెయ్యి చేసుకోవటమనేది ఉందే - దాన్ని నిర్మూలనం చేస్తేగాని తన జన్మసార్థకం కాదనీ మా శివానందానికి గట్టిగా తోచింది....

మా శివానందం ఈ విషయమై ఆలోచిసున్నాడనే తెలియదు నాకు, వాడు నాదగ్గిరికివచ్చి ఒక భయంకరమైన ఉపన్యాసం ఇచ్చేదాకా.

మొదట్లో వాడేదో నాటకంలోనించి వప్పగిస్తున్నా-డనుకున్నాను -అభినయంతో సహా. అంత కంతకూ వాడి కేకలు పెద్దవయినై. నాకు రకరకాల అపోహలు పోసాగినై.

ఉపన్యాసం ఇప్పట్లో ముగవదని తెలుసుకుని "ఏమిటి దంతా?" అని అడిగాను. మావాడు కొంచెం శాంతపడి, ఉద్రేకం తమాయించుకుని, తనబుర్రలో కొంత కాలం నించీ పరిభ్రమిస్తున్న విడాకుల సమస్య యావత్తూ నాకు చెప్పేశాడు.

"అయితే పెళ్ళాలని కొట్టకుండా మగవాళ్ళను ఎట్లా ఆపగలవు?" అని అడిగాను.

"అంతకన్న ఘోరం - అంతకన్న భయంకరం - దౌర్జన్యం శోచనీయమైన విషయం——"

"అబ్బ అవునురా! ఈ శోచనీయమైన అలవాటు నిర్మూలించటానికి నువ్వే మార్గం ఆలోచించబోతున్నా వన్నాను."

"ముందు పబ్లిక్ ఒపినియన్ ఒకటి క్రియేట్ చెయ్యాలి. అక్కడక్కడా ఈ ఘోరాన్ని గురించి ఉపన్యసిస్తాను. సహగమనం తరవాత ఇటువంటి దురాచారం లేదని చిన్న ఆర్గ్యుమెంట్ ఒకటి తయారు చేశాను. చాలా ఇంపుగా ఉంటుంది, వింటావా?....నీయిష్టం! పోనీ తరవాతే విందుగాని!....ఏమిటో చెబుతున్నాను? ఆఁ! ప్రైవేట్ సంభాషణలో కూడా ఈ దురాచారాన్ని ఖండిస్తూ మాట్లాడతాను - క్లబ్బులోనూ అక్కడా! అన్నట్టు నువుకూడా ఒక సీరీస్ ఆఫ్ ఆర్టికిల్స్ రాయ రాదూ, ఈ దౌర్భాగ్యపు మొగదౌర్జన్యాన్ని గురించి?"

పొరపాటున "చూతాంలే!" అన్నాను.

"ఎబ్బే! ఆంధ్రుడికున్న మాయరోగమే ఇది. ఆంధ్రుడి రక్తంలో ఉద్రేకం ఏదీ? ఉద్రేకం అంటువ్యాధి లాగా పనిచెయ్యాలి, అప్పుడే ఏదైనా పని అవుతుంది. తియ్యి కలం కాగితాలు!" అంటూ మావాడు నాపెట్టె సవిరించి ఇప్పుడు నేను రాస్తున్న కాగితాల బొత్తితెచ్చి నాముందు పెట్టాడు; ఏదో మొదలు పెడితే కాని వదలదని ఈ కలంతోనే పైన "మొగవాడి దౌర్జన్యం" అని రాసి ఆలోచిస్తు న్నట్టు నటించాను. మా శివానందం నిప్పులు తొక్కిన కోతిమాదిరిగా నా చుట్టూ నృత్యం చేస్తూ "ఊఁ! ఊఁ!" అనటం మొదలు పెట్టాడు.

"నువ్వట్లా తొందరచేస్తే లాభంలేదు. ఉత్సాహం పుట్టందీ కలం సాగదు" అని వాడికి తెలియచెప్పాను.

"డామిట్! ఇతర దేశీయులంతా పైకి పాకుతుంటే ఆంధ్రుడు ఇన్‌స్పిరేషన్ కోసం——"

"ఏమర్రోయ్! స్తానాలు చెయ్యండి. నాకు దహించుకు పోతున్నది!" అని నా భార్య లోపలినించి కేక పెట్టింది....

అయితే మటుకేం? వాడు నాచేత రాయించ దలుచుకున్న వ్యాసం ఇప్పుడు ఈ విధంగా వాడి కథగానే మారటం నామటుకు నాకు చాలా తృప్తికరంగా ఉంది. నాకు ఇన్‌స్పిరేషన్ వచ్చేలోపుగా వాడు చెయ్యవలసిన పనికాస్తాచేసి ఊరుకున్నాడు. తీరా నాకు వాడికథే రాయబుద్ధి అవుతున్నది.

మా శివానందం, ఎరుగుదురో లేదో, అనుకోటంలోనే కించిత్తు ఆలస్యం చేస్తాడేమో కాని, ఏదైనా కార్యం తలపెట్టాడంటే చెయ్యటానికి అనుకున్నంత సేపు పట్టదు. నన్ను వ్యాసపరంపర రాయమని చెప్పిన నాటి సాయంకాలమే క్లబ్బులో నలుగురినీ చేరదీసి, ఆడదాన్ని మొగవాడు కొట్టటం విషయమై ఇన్‌ఫార్మల్ లెక్చరు ఒకటి ఇచ్చాడు.

ఆ లెక్చరు అచే జయప్రదం కాలేదు. మా వెర్రి వెంగడాయ జోగారావు మధ్య మధ్య "అది కాదురా, సెర్చిలైట్ !" అంటూ అడ్డంరావటమే కాక, ఆడదాన్ని మొగవాడు కొట్టటంకంటె కూడా వీధిబడి మాష్టర్లు పిల్లల్ని కొట్టటం ముందు విచారించ దగిన సమస్య అని ఉపపాదించి, వెనక బడిపంతులు పనిచేసి రిటైరయిన పంతులు కామయ్యచేత సెకండు కూడా చేయించుకున్నాడు. ఆ తిరవాత మీటింగు చాలా వేళా కోళంలోకి దిగిపోయింది. ఈలోగా మావాడి ఇన్స్పిరేషను కూడా దిగిపోయింది.

ఓడిపోవటమూ ఓటమి అంగీకరించటమూ ఒకటి కాదని తెలిసినవాళ్ళు చెబుతున్నారు. మామూలు కుస్తీలలోనూ, పందేలలోనూ, ఏమీ లాభంలేదు. అట్లా అనగల తాహతు పెద్ద పెద్ద దేశాలకు మాత్రమే ఉన్నట్టు కనిపిస్తుంది. కాని మావాడు ఒక పెద్దదేశం మాదిరిగా ప్రవర్తించి, తన ప్రయత్నం విఫలం కాలేదని సగర్వంగా ఆ రాత్రి నాకు తెలియచేశాడు. అంతేకాదు నన్ను పదకొండు గంటలదాకా మేలుకో బెట్టి కొత్త "ప్లాన్ అఫ్ కాంపేన్" ఒకటి చర్చించాడు కూడానూ. నిజంగా పని కావాలంటే మొహమోటాలకు పోయి ఏమీ లాభంలేదుట. ముసోలినీ, స్టాలిన్, హిట్లర్ - వీళ్ళమో స్తరుగా ముందూ వెనకా, కుడీ ఎడమా చూడకుండా బ్రహ్మాస్త్రాలు ప్రయోగించవలసిందేనట. తను కూడా ఈ సూపర్‌మెన్ పాయలో చేరితేనే కాని తన ఉద్యమం కొనసాగదని ఖచ్చితంగా తేల్చిచెప్పాడు. వాడి ప్రయత్నాన్ని భగవంతుడు జయప్రదం చేయుగాక అని బిగ్గిరిగా కోరుకుని నేను పడుకుని నిద్రపోయినాను.

మర్నాడు మధ్యాహ్నం నేనేదో చదువుకొంటుండగా మావాడు నా దగ్గిరికివచ్చి, "ఒరే; తట్టిందిరా! తట్టింది!" అంటూ వచ్చాడు.

నేను ఖంగారుపడి "ఎక్కడ?" అని అడిగాను.

"శ్రీరాములురా ! శ్రీరాములు !" అన్నాడు వాడు ఉత్సాహంలో మాట్లాడ లేకుండా.

"అయితే?"

"శ్రీరాములు పెళ్ళాన్ని కొడతాట్ట ! చేతులో ఏముంటే అది ఆవిడమీద, పాపం, గిరవాటేస్తాట్ట! ఒకసారి కట్టెపేడు తీసుకుని___"

"ఆయన భార్యాగారి సత్తా ఆయనకే తెలియాలి."

"ఏడిచినట్టుంది! ఎవరుమట్టుకు కట్టెపేడు పెట్టి కొడితే___"

"చెప్పవేం! ఆడది శక్తి స్వరూపిణి ! ఎందుకు కొడతాట్ట, శ్రీరాములుగారు పెళ్లాన్ని?"

"రామాయణమంతా ఏని!___సామెత చెప్పినట్టుంది ! దౌర్జన్యం - పొగరు - మదం!....శ్రీరాములు, బ్రహ్మాస్త్రం ప్రయోగించేస్తాను. ఇంకెందుకూ?"

"ఏమిటి నీ బ్రహ్మాస్త్రం?"

"ఇంకేముందీ? ఆయన్ను నలుగురిలోనూ పట్టుకుని యీడించెయ్యటమే!"

"ఒరే, పిచ్చి నీదుంపతెగా! శ్రీరాములుగారు అన్నివిధాలా నీకన్న వెయ్యి రెట్లు పెద్దమనిషి. ఎందులోనూ నువ్వాయన కాలిగోరుకు పోలవు. అటువంటివాడు పెళ్లాన్ని కొడుతున్నాడంటే నమ్మటమే! ఇష్టంలేదు నాకు.... అడ్డంరాకు!—ఒకవేళ కొట్టాడే అనుకో, దానికి తగిన కారణం ఉంటుందని నమ్మి వూరుకో! నువ్వూ నీ బ్రహ్మాస్త్రమూ!—"

"ఆ వెధవ మొహమాటాలే పనికిరావన్నాను. అట్లా అయితే నువ్వు ఒక్క క్షణం జర్మనీని పరిపాలించ గలవా?....ఆయన ప్రతిరోజూ పెళ్లాన్ని కొడతాడని నేను గున్నయ్యగాడిచేత చెప్పిస్తాను, కావాలంటే. శ్రీరాములూ గున్నయ్యా పక్క పక్క భాగాల్లోనే కాపరం చేస్తున్నారు."

'తెలిసీ తెలియని నరుదెల్ప బ్రహ్మదేవుని వశమే?'[1] అనుకుని నేను అంతటితో వాడితో వాదించటం చాలించుకున్నాను.

మొదటనే మనవి చేశాను, మావాడికి ఏదన్నా అనుకుంటే అది చెయ్యటానికి అరక్షణం పట్టదని. పైగా వాణ్ణి ఆపటం కూడా అసాధ్యం. ఇంకేం? ఆ సాయంకాలం క్లబ్బులో మా శివానందం వెధవ, శ్రీరాములుగారి పక్కనే చేరి ఆడవాళ్ళను కొట్టే మొగవాళ్ళను కసిగా తిట్టడం మొదలు పెట్టాడు, అప్పుడప్పుడూ శ్రీరాములుగారి మొహం పరీక్షగా చూస్తూ. నేనూ అక్కడే ఉన్నాను. శ్రీరాములుగారి మొహం వెల వెల బారటం చూస్తున్నకొద్దీ మావాడి ఉత్సాహం హెచ్చింది. నాకు చెప్పరాని రోతా విచారమూ కలిగినై. మావాణ్ణి తక్షణమే హత్యచేసి నేను కూడా చచ్చిపోదామని పించేదాకా మావాడు వాగాడు. అంతకంతకూ వాడి వాగుడూ, ద్వంద్వార్థంగా మాట్లాడుతున్నాననుకునే వాడి ఆత్మసంతృప్తి దుర్భరంగా తోచి లేచిపోదామనుకుంటుండగా, నాకు శ్రీరాములుగారి మొహంలో మార్పు కనపడింది. ఆయన పెదవులమీద అస్పష్టమైన చిరునవ్వొకటి గమనించాను. ఇంకేముందీ? ఆయన మావాణ్ణి మింగేటందుకు ఏదో ఉపాయం ఆలోచించి ఉండాలి; ఆయన అమిత తెలివిగలవాడు. ఈ వెధవ ఆయన్ను ఏదో ఏడిపించబోవటమేమిటి? నేను అక్కడే ఉండి మావాడి దహన సంస్కారం కళ్లారా చూతామని తీర్మానించుకున్నాను.

---

1. తెలియని మనుజుని సుఖముగ
దెలుపం దగు, సుఖతరముగ దెలుపగవచ్చున్
దెలిసిన వానిం, దెలిసియు
దెలియని నరుదెల్ప బ్రహ్మదేవుని వశమే?
—భర్తృహరి - నీతిశతకం-2,
ఏనుగుల లక్ష్మణకవి అనువాదం.

మూలం : అజ్ఞః సుఖమారాధ్యః సుఖతరమారాధ్యతే విశేషజ్ఞః
జ్ఞానలవ దుర్విదగ్ధం నరం బ్రహ్మాఽపి న రంజయతి॥

మావాడు ఊపిరి పుచ్చుకోటానికి కాస్త ప్రవాహాన్ని ఆపగానే శ్రీరాములుగారు ఎంతో వినయవిధేయతలతో "ఆహా! శివానందంగారూ, ఇవాళ మీ నోటివెంట అమృతోపమానాలైన మాటలు విన్నానండీ! నాజన్మ తరించిపోయింది. ఇవాళ నన్ను మీరు కన్వర్టు చేసేశారు. నేను ఇంతకాలం నించీ ఎటువంటి పశుత్వంలో ఉంటున్నానో తెలిసివచ్చింది!" అన్నాడు.

మావాడు చాలా గర్వపడ్డాడు తన ప్రజ్ఞకు; పైకి కపట ఆశ్చర్యం నటిస్తూ, ఎగతాళిగా, "ఏమిటీ? ఎన్నడూ వినలేదే! శ్రీరాములుగారే పశుత్వంలో ఉండటం? నేను నమ్మను, నమ్మలేను!" అన్నాడు.

"మీరట్లా అనవద్దు. ఈ శ్రీరాముల్ని భార్యా సాన్నిధ్యంలో చూడాలి. మీరా మాటలంటుంటే నా కెంతో సిగ్గుగా ఉంది. నిజంగా ఇవాళ మీరు నన్ను ఇంకొక మనిషిని చేశారంటే నమ్మండి."

ఆయన వాలకం చూస్తే ఆయన్ను పశ్చాత్తాపం తనలో ముంచివేసుకున్నట్టు కనపడ్డది.

మా బేవ్‌కూఫ్ శ్రీరాములుగారు వేసిన పేచీలో పడిపోయి, తను ఎక్కణ్ణించో ఊడిపడ్డవాడల్లే నటిస్తూ "మీ పశ్చాత్తాపం నన్ను ద్రవింప చేస్తున్నది. స్నేహితుల మధ్యను కూడా మీరు ఎప్పుడయితే మీ తప్పు ఒప్పుకున్నారో అప్పుడే భగవంతుడి దృష్టిలో మీకు దోషపరిహారం అయిపోయింది. ఇకను మానవదృష్టిలో మీ కళంకం పోవటానికి ఒక్కటే ఉపాయం—మీరు ఈ క్షణంనించీ మీభార్యాగారిని సాటిదాన్నిగా చూసి గౌరవించటమే. ఎక్కడ స్త్రీలు గౌరవింపబడుదురో[1] ఏదీ సామెత!" అన్నాడు.

ఎంతో పెద్ద నేరం చేసి ఎంతో గొప్పవాడిచేత క్షమించబడిన అతినీచుడి మోస్తరుగా శ్రీరాములుగారు చేతులు రుద్దుకుంటూ నవ్వుతూ "చిత్తం, చిత్తం! మీ రప్పుడప్పుడూ మా యింటికి దయచేసి నా కాపరాన్ని ఒక కంట కనిపెట్టి ఉండాలి!" అన్నాడు.

ఇక మా వాజమ్మ సంతోషానికి మేరేలేదు.

"అయ్యో! ఎంతమాటా! రేపు ఉదయం కాఫీతాగి ఒక పర్యాయం మీ యింటి వైపు వస్తాం, నేనూ మావాడూ—మీ కభ్యంతరం లేకపోతే!" అన్నాడు మా శివానందం.

---

1. ఎక్కడ స్త్రీలు గౌరవింపబడుదురో....

యత్ర నార్యస్తు పూజ్యన్తే రమన్తే తత్ర దేవతాః
యత్రైతాస్తు న పూజ్యన్తే సర్వాస్తత్రాఫలాః క్రియాః

—మనుస్మృతి

ఏ యింట్లో స్త్రీలు గౌరవింపబడతారో ఆ యింట్లో దేవతలందరూ క్రీడిస్తారు.
ఏ యింట్లో స్త్రీలు గౌరవింపబడరో ఆ యింట్లో జరిగే కార్యాలన్నీ నిష్ఫలమే.

"ధన్యుణ్ణి అన్నమాట!" అన్నాడు శ్రీరాములుగారు.

ఆ రాత్రి మా బావమరిదిని బాగా తలవాచేట్టు చివాట్లు పెట్టటానికి ఉద్యమించాను. కాని వాడితో ఒక చిక్కు-కాదు. "నన్నుచూసి ఓర్చకలిగిం దెప్పుడులే నువ్వు!" అని వాడు నా నోరు మూసేశాడు, నేను అనదలిచిన మాటల్లో ఒక్క పాలయినా అనకముందే.

నేను రానంటుంటే వినిపించుకోకుండా మర్నాడు దుర్ముహూర్తంలో నన్ను కూడా శ్రీరాములుగారింటికి ప్రయాణం చేశాడు మావాడు. ఏవిధంగానూ వాడివెంట వెళ్ళటం ఇష్టంలేకపోయినప్పటికీ, ఎవరన్నా వాణ్ణి తన్నటానికి వస్తే వాడి చేతులు రెండూ గట్టిగా పట్టుకోటానికైనా పక్కన ఉంటానుగదా అనే సదుద్దేశంతో నేను కూడా శ్రీరాములుగారింటికి బయలుదేరటానికి ఒప్పుకున్నాను.

ఇద్దరమూ శ్రీరాములుగారి గుమ్మంలో నిలబడి చెరొక కేకా పెట్టాం. ఎంత సేపటికీ జవాబు రాలేదు. మళ్ళీ చెరొక కేకా పెట్టాం. తలుపు అవతల ఎవరో మనుష్యులు మసులుతూ ఉండి కూడా మా కేకలు విననట్టు నటిస్తున్నారని నాకు అనుమానం వేసింది. మా వాణ్ణి మళ్ళీ ఒక దమ్ము పట్టమన్నాను. మావాడొక పెడబొబ్బ పెట్టాడు.

తలుపు వెనకనించి అస్పష్టంగా గొణుగుడు వినిపించింది. "ఆс। శ్రీరాములుగారూ, చిచ్చూ!" అన్నట్టుగా ఉంది. అప్పుడే వచ్చినదారి పడదామా అనే ఆలోచన నాకు తట్టింది కాని ఇంతలో ఎవరో ముక్కుతూ మూలుగుతూ వచ్చి బరబరా గడియతీసి వాకిలి తెరిచారు. ఆ తలుపు తెరిచిన మనిషిని చూడగానే నన్ను ఎవరో మొహంమీద గట్టిగా కొట్టినట్టయింది.

ఆమెకు యాభై అయిదు సంవత్సరాల వయస్సుంటుందనుకున్నాను మొదట్లో, కాని మరుక్షణం తోచింది ఇంకా తక్కువ ఉండవచ్చునని. మనిషి అమిత భయంకరంగా ఉంది. ఉండీ లేనట్టున్న కళ్ళు, పైగా మెల్లా. పైవరస ఎదటి నాలుగు పళ్ళలోనూ ఒక పన్ను లేదు. నెత్తిమీద జుట్టు సహం నెరిసింది. తల అంతా పర్రెలు పడి జుట్టు ఊడిపోయింది. వెనక్కు తిరిగితే కానీకంటే కొంచెం చిన్నదిగా చుట్టివున్న బిళ్ళచుట్ట కనిపించింది. ఆమె దవడలు చాలా లోతుగా ఉన్నై. చిన్నతనంలో ముక్కు లొట్టపడిపోయిన బిచ్చగాణ్ణి చూసేసరికి నాకు కంపరం పుట్టి చాలా సేపటివరకూ పోలేదు. ఈమెను చూడగానే నాకు అటువంటి కంపరమే పుట్టింది. అనాకారితనమే కాదు, ఆమె మొహంలో కోపమూ, అసూయా, కుళ్ళుమోతుతనమూ ఇల్లుకట్టుకుని ఉన్నై.

నాకుమల్లే మావాడు చలించినట్టు కనిపించలేదు. ఎందుచేతనంటే నేను తెప్పరిల్లుకోవటం మొదలుపెట్టక పూర్వమే వాడు ఆమెతో సంభాషణ ప్రారంభించేశాడు.

"ఏమండీ మీ అబ్బాయిగారింటో లేరా?" అన్నాడు మావాడు.

"అబ్బాయి-గారెవరు?-గారు!- ఎక్కడ చచ్చాడో!....శివాయ్! ఓరి చచ్చిన వాడా : పలకవేంరా, పాడెకట్టా! నీ కోసం ఎవడో వచ్చాడు!"

మమ్మల్ని, ఇద్దరు మనుష్యులను చూస్తూ కూడా "ఎవడో వచ్చాడు" అనటం అవమానం చెయ్యటానికి కాకపోతే మరెందుకు? నాకు భగ్గున మండిపోయింది. ఇంతలో ఒక పదేళ్ళ కుర్రవాడు బయటికి వచ్చాడు, కీచుగొంతుతో "ఎందుకే అమ్మా!" అనుకుంటూ.

"ఈ అబ్బాయి కాదండీ! మేం శ్రీరాములుగారి కోసం వచ్చాం!"

"మరి 'అబ్బాయిగా' రంటివేం?-గారు!- మొగుడు ముండాకొడుకే!" అంటూ ఆవిడ పోబోయింది. ఆవిడ ఆ మాట అనగానే మా కష్టాలన్నీ గట్టెక్కినట్టు.

"ఏమండీ శ్రీరాములుగారింతకూ ఇంటో ఉన్నట్టా లేనట్టా?" అన్నాడు మావాడు.

"ఉంటే పలకడూ? చెవిటివాడా?"

"అయితే మేము ఆయన వచ్చేవరకూ కని పెట్టుకుని కూర్చుంటాం," అన్నాడు మావాడు మొండితనంగా, ఆమె వెంట లోపలికిపోతూ. నేను చేసేదిలేక లోపల ఏం చేస్తాడో వెధవ అని పిచపిచ లాడుతూ వాడివెంట లోపలికి వెళ్ళాను.

ఆవిడ వెనక్కు తిరిగి "ఓహో! మీ యిద్దరూ కూడా ఎందుకూ నా గొంతు మీదికీ? ఇంటో మొగముండాకొడుకు లేకుండా చూసి ఇద్దరు వస్తాదులంటి ముండా కొడుకులు నావెంట పడితే వీధిలో చచ్చిన ముండాకొడుకులంతా నాకు రంకులు కట్టటానికా?" అని చకచకా భావివైపు వెళ్ళిపోయింది.

ఇద్దరమూ ఒకరి మొహాలు ఒకరం చూసుకున్నాం.

నేను శ్రీరాములుగారిని తలుచుకుని చాలా జాలిపడ్డాను. ఆయనకు ముప్పై రెండు, ముప్పైమూడు సంవత్సరాలకు మించిన వయస్సుండదు. మంచి స్ఫురద్రూపి, అమిత తెలివిగలవాడు. ఆయన కీ భార్యా ఏమిటి?— ఎవరో శపించినట్టు! దాంపత్యంలో కొంచెం ఎగుడు దిగుడులు ఎవరైనా ఒప్పుకుంటారు. ఇంత వైపరీత్యం ఎక్కడయినా ఉంటుందా? దరిద్రుడు తలంటుకోబోతే వడగళ్ళు పడ్డట్టు, మావాడు సంఘసంస్కరణకు ఉపక్రమించే టప్పటికి ఈ దంపతులు దొరకటం ఏమిటి?

"ఇప్పటికయినా చెంపలు వాయించుకుని ఇంటికి పోదాం పద. ఏ క్షణం శ్రీరాములుగారు వస్తారో, ఆయన మొహం చూడటం ఎట్టాగా అని నా ప్రాణం చస్తున్నది!" అన్నాను.

శివానందం వెధవ ఒక్క క్షణం "సరే పద?" అనేట్టు కనపడి మళ్ళీ బిగదీసుకుపోయి, "ఛా! నీకు నాసంగతి అర్థం కానేలేదు. ఎటువంటి మొగుడికీ ఎటువంటి పెళ్ళాన్నయినా కొట్టటానికి అర్హతలేదు. శ్రీరాములుగారి భార్యా కొంచెం ఇదయిన మనిషే మరి. అయితేనేం? శ్రీరాములు నిన్న పశ్చాత్తాపపడటం నువు కళ్ళారా

చూశావా లేదా? కొంచెం ఈమెను కూడా రిఫారం చేశామంటే వాళ్ళిద్దరిదీ ఆదర్శ ప్రాయమైన దాంపత్యం కావచ్చును. నన్ను శ్రీరాములుగారు స్వయంగా ఆహ్వానించాడు. నేను ఆయన వచ్చేదాకా ఇక్కడే ఉంటాను." అన్నాడు.

కుర్రవాణ్ణి చూడగానే మావాడు ఒక ఆలోచన తట్టినట్టుగా "అబ్బాయి, మాట! ఇట్లారా!" అని పిలిచి పక్కన కూర్చోమని వాడితో బాతాఖానీ ప్రారంభించాడు.

"మీ నాన్న మీ అమ్మను కొడతాడా?"

"చచ్చేట్టు కొడతాడు."

"మీ అమ్మ ఏం చేస్తుంది?"

"ఏడుస్తుంది. బావిదాకా పోయి, బావి బొడ్డుమీద కూర్చుని, కాసేపు వుండి మళ్ళీ తిరిగి వస్తుంది. రాగానే మా నాన్న మళ్ళీ కొడతాడు "

"అది కాదు, మొదట మీ అమ్మ ఏం చేస్తే కొడతాడు మీ నాన్న?"

"మా అమ్మా? మా అమ్మ మా నాన్నను తిడుతుంది. కొట్టవస్తే మా నాన్నను పీకి కొరుకుతుంది. అప్పుడు మా నాన్న కొడతాడు."

"మీ అమ్మకు కొంచెం చిత్తచాంచల్యం ఉందా?"

ఆ కుర్రవాడు ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పేలోపల దొడ్లోనించి "ఓరి చచ్చినవాడో!" అని పెడబొబ్బ ఒకటి వినపడ్డది. అది వినగానే కుర్రవాడు పరిగెత్తిపోయినాడు. కాసేపటికి బావిదగ్గర సంభాషణ వినపడ్డది. ఆ తరవాత ఎవరినో ఎవరో తడీపెడీ చావగొట్టుతున్న చప్పుడు వినిపించింది. మరికొంచెం సేపట్లోనే శ్రీరాములుగారి భార్యారత్నం మామీద శక్తిల్లే వచ్చి పడ్డది.

"ప్రతి తప్పుడు వెధవకూ నా జోక్యమే కావాలి! అందరూ పొట్టలకు అన్నం తినటంలా ....!" అని ప్రారంభించింది. ఆ మాటలన్నీ నేను ఇక్కడ ఏకరువు పెట్టలేను. అందులో మొగవాళ్ళ చెవులు చిల్లులుపడే బండబూతులు కూడా వచ్చినై. ఆవిడ వాలకం చూస్తే కొడుకును చావదన్ని మేం వాడితో అన్న మాటలు అడిగి చెప్పించుకున్నట్టు కనపడ్డది. ఆవిడ గొంతు అంతకంతకూ పెద్దదవుతుంటే నాకు జన్మలో ఎన్నడూ కలగని భయం ఒకటి లోపలినుంచి పుట్టుకొచ్చింది. మనం దేనికి భయపడతామో దేనికి భయపడమో కూడా చెప్పలేం కద!

మావాడు నాకన్న మొండిఘటం. యీ శివసముద్ర జలపాతం ఆగిపోతుందనే ధైర్యంతో అయిదు నిమిషాలు చూసి అంతకంతకూ పెరగటమే కాని తరగటం లేకపోవటం చూసి ఆవిడకన్నా బిగ్గిరిగా అరవటం మొదలుపెట్టాడు. ఒక పావు ఘడియపాటు మావాడు గెలుస్తున్నట్టు కనపడ్డాడు. ఆ మీదట ఒక అర ఘడియ ఇద్దరూ సమఉజ్జీలు అయినారు. ఘడియ పరిసమాప్తి అయేటప్పటికి మావాడి నోరు కట్టుపడ్డది. కట్టుపడ్డదన్న సంతోషం ఏముందీ? నేను ఆపే లోపల మా వెధవ ఆవిడ

మీద విరుచుకుపడి ఆవిడ రెండు దవడలూ ఫెడీ ఫెడీ వాయించ బోయినాడు. ఇంతలో—

"ఆడదాన్ని కొట్టటం సంఘానికి చాలా అపాయకరమైన విషయం అయినప్పటికీ, మీరు ఈ పరిస్థితుల్లో సరి అయిన మోతాదే వాడబోతున్నారని నేను ఒప్పుకు తీరవలసి ఉంది!"

ఆ మాటలు వినపడగానే నా గుండెలు బద్దలయినంత పని జరిగింది. తేలు కుట్టినవాడల్లే నేను ఇంతెత్తు ఎగిరిపడి వెనక్కు తిరిగిచూశాను. మా వెనక శ్రీరాములు గారు మందహాసం చేస్తూ నిలబడి వున్నాడు.

ఇద్దరమూ వెధవమొహాలు వేసుకుని నిలబడి ఉన్నాం నోటమాటలు లేకుండా.

శ్రీరాములుగారే మళ్ళీ మాట్లాడటం మొదలుపెట్టాడు.

"నిన్న నేను చెప్పటం మరిచిపోయినాను నా భార్య నోటి దుడుకును గురించి. రాత్రి జ్ఞాపకం వచ్చింది. అయినా ఫరవాలేదు. శివానందంగారు రేపు వచ్చి నా హృదయాన్ని పవిత్రం చేసి నన్ను సంస్కరించినట్టే దాన్ని కూడా సంస్కరిస్తారు గదా అని నేను ధైర్యం చెప్పుకున్నాను.... ఇట్లా కావటం నా ప్రారబ్ధం! మీరేం చెయ్యగలరు!!" అన్నాడాయన మా వాడి మొహం వాచేటట్టు.

నేను మాట్లాడక తప్పింది కాదు,

"అయ్యా శ్రీరాములుగారూ! మావాణ్ణి క్షమించవద్దు, నన్ను క్షమించినా! ఇటువంటిదేదో జరుగుతుందని నాకు అనుమానం కలిగే మావాడి వెంట ఉంటున్నాను. కాని వాడికి నేను చాలను.... సెలవిప్పించండి!"

"అసలే నేను చాలా క్లిష్టపరిస్థితుల్లో ఉంటే నువ్వు నన్ను డౌన్‌రైట్‌గా ఆయన ఎదట నన్ను మరింత హేళన చేస్తావా!" అని మా శివానందం వెధవ నన్ను దారివెంట దెప్పటం మొదలుపెట్టాడు.

"ఓరే, ఇడియట్! మొగుళ్ళు పెళ్ళాలను కొట్టటంవల్ల తప్ప, విడాకులు లభించకపోయే పక్షంలో శ్రీరాములుగారికి పెళ్ళాన్ని కొట్టటానికి ఉన్న అర్హత ఎవరికి ఉందో చెప్పు! అటువంటి వాళ్ళందర్నీ నువ్వు సంస్కరించి నీ విడాకుల చట్టాన్ని ఎట్లా సదుపయోగం చేస్తావు?" అని వాణ్ణి చివాట్లు పెట్టి ఇంటికి తీసుకువెళ్ళాను.

ముద్రణ:
వినోదిని, ఫిబ్రవరి 1936